

พูนพิศ อมาตยกุล : ชีวิตประวัติและผลงานด้านดนตรีไทย

POONPIT AMATAYAKUL : THE BIOGRAPHY AND WORKS ON THAI MUSIC

อนุรักษ์ ก้านจันทร์ 4736629 LCCS/M

ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ธนายุทธ ธนธิติ, ศศ.ด.,

ลักขณา ดาวรัตนหงษ์, Doctorat de l' EHESS, พรทิพย์ อุสุภรัตน์, ศศ.ม., พิเชฐ สัตพงษ์, ศศ.ม.

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง พูนพิศ อมาตยกุล:ชีวิตประวัติและผลงานด้านดนตรีไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชีวิตประวัติและผลงานด้านดนตรีไทยของ ศาสตราจารย์นายแพทย์พูนพิศ อมาตยกุล ที่มีต่อสังคมไทย จากการศึกษาพบว่า ศาสตราจารย์นายแพทย์พูนพิศ อมาตยกุล ให้ความรู้ด้านดนตรีไทยแก่นักศึกษาและสาธารณชน อันมีผลต่อพัฒนาการด้านการศึกษากับศิลปะดนตรีไทยในประเทศไทย นอกจากนี้ งานนี้ได้ศึกษาบทบาทของท่านที่มีต่อสังคมไทยในด้านดนตรีไทยอันเป็นศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ งานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยทางมานุษยวิทยาวัฒนธรรมคือศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยสัมภาษณ์ศาสตราจารย์นายแพทย์พูนพิศ อมาตยกุลและบุคคลที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และนำเสนอเป็นการบรรยายแบบพรรณนาโวหาร พร้อมตาราง แผนผังและรูปภาพต่างๆ เพื่อประกอบการอธิบาย

ด้านชีวิตประวัติ จากการวิจัยพบว่าทั้งบิดาและมารดาของคุณหมอต่างเป็นลูกหลานขุนนางตระกูลใหญ่สายสกุล “อมาตกุล” ซึ่งมีฐานะเป็นพระญาติของพระมหากษัตริย์และมีสมาชิกในครอบครัวเป็นนักดนตรีจำนวนมาก รวมถึงได้รับการเลี้ยงดูให้เจริญเติบโตท่ามกลางสังคมชนชั้นกลางจนถึงชนชั้นสูง ชีวิตที่ผ่านระบบครอบครัวอมาตกุลและพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเหมวดี ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้านการดำรงชีวิตในแบบวิถีประชาและขนบธรรมเนียมประเพณีชาววัง นำไปสู่ความเข้าใจบริบททางสังคมของแวดวงดนตรีไทยในอดีตและปัจจุบันได้เป็นอย่างดี ส่วนผลงานด้านการถ่ายทอดความรู้เรื่องราวเกี่ยวกับดนตรีไทยในสื่อที่หลากหลาย เช่น สิ่งพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ ตลอดจนการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านดนตรีไทยให้กระจายอย่างกว้างขวางและครอบคลุมสังคมทุกระดับ ล้วนมาจากประสบการณ์ตรงที่สั่งสมและเรียนรู้จากปฐมนิยบุคคลด้านดนตรีไทยหลายท่าน นำไปสู่การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติแขนงนี้อย่างจริงจัง

งานวิจัยชิ้นนี้ได้สะท้อนภาพบุคคลที่ถึงพร้อมด้วยชาติกำเนิด การศึกษาและการปฏิบัติหน้าที่ดีงามและผู้สร้างสรรค์ผลงานด้านดนตรีไทยอันทรงคุณค่าอย่างมากมาย นำมาซึ่งความตระหนักในคุณค่าศิลปะด้านดนตรีไทยและปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมได้รับรู้และหวงแหนสมบัติอันล้ำค่าของชาติ

คำสำคัญ : พูนพิศ อมาตยกุล / การศึกษาทางมานุษยวิทยาการดนตรี / ดนตรีไทย

POONPIT AMATAYAKUL : THE BIOGRAPHY AND WORKS ON THAI MUSIC

ANURAX KANCHAN 4736629 LCCS/M

M.A. (CULTURAL STUDIES)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : THANAYUT THANATITI, Ph.D.,
 LAKANA DAORATANA HONG, Doctorat de l' EHESS., PORNTHIP USUPARAT,
 M.A., PHICHET SITAPONG, M.A.

ABSTRACT

The objective of this research was to study the biography of Professor Poonpit Amatayakul, M.D. and his works in Thai music and society. The findings revealed that his contributions provided valuable knowledge in the field of Thai music – a vital part of the nation's art and culture - to students and the public. It has also played a vital role in the development of Thai music education and society in general. In this research, cultural and anthropological methods were employed, namely a literature review, interviews (with Professor Poonpit Amatayakul, M.D. and other related people), and data analyses. Then the results were presented by means of narratives, tables, diagrams and photos.

In terms of biographical data, both of his parents were from the same large, revered and noble family which had a surname of *Amatayakul*. Most people from this family were either royalty, noblemen or musicians. His parents were raised and lived their lives as part of the upper middle-class. Due mainly to his birth within the *Amatayakul* family and his childhood familiarity with H.R.H. Princess Hemvadee, he was educated and acquired knowledge in an environment full of royal folkways and traditions. This led to his better understanding of the social contexts of Thai traditional music, both past and present.

As for his works in Thai traditional music, he has passed on his valuable knowledge through various means, such as printed media, radio programs and television programs, to people at all levels in society. Such tacit and explicit knowledge, gained through direct experience and taught by past masters, has resulted in the strict preservation of this nationally important art form.

Therefore, this research reflects the characteristics of a person whose birth, education, influential life, and creative contribution of works in Thai traditional music have helped raise public awareness of the value of Thai traditional music as a part of Thai national heritage worthy of preservation.

KEY WORDS : POONPIT AMATAYAKUL / ETHNOMUSICOLOGICAL STUDIES /
 THAI MUSIC

231 pages